

Årsrapport 2019 Gjovik Krisesenter IKS

Innhold

Innledning.....	3
Om virksomheten og formålet ved krisesenteret	4
Formålet	4
Etiske retningslinjer og viktige verdier	5
Organisasjonsform	6
Styrets sammensetning	6
Styresaker	7
Samarbeid med tjenesteapparatet og andre aktører	8
Krisesentersekretariatet	9
ROSA-prosjektet	9
VO-linjen 116 006	10
Krisesenterets brukertilbud.....	10
Tilbudet til kvinner	12
Tilbudet til menn	12
Tilbudet til barn	13
Vold mot eldre.....	14
Spesielt sårbare grupper	15
Dag- og samtaletilbud	16
Telefontilbud	16
Tolketjenester	16
Brukerevaluering	16
Egen hjemmeside	17
HMS og sikkerhet	17
Taushetsplikt	18
Politiattest	19
Sykefravær.....	19
Ytre miljø	19
Personal.....	19
Aktivitet og kompetanseheving.....	20
Gaver	21
Økonomi	21
Statistikk for 2019.....	22

Innledning

Norske kommuner er menneskerettslig forpliktet til å forbygge og hindre vold i nære relasjoner og sikre god beskyttelse til voldsutsatte. Kommunene har en viktig rolle i organiseringen av hjelpetilbudet for personer som er utsatt for vold i nære relasjoner, blant annet gjennom krisesentertilbudet. Med innføringen av krisesenterloven i 2010 ble det et kommunalt ansvar å gi utsatte for vold i nære relasjoner et krisesentertilbud.

I 2019 er vold i nære relasjoner fremdeles en stor utfordring i Norge, og er karakterisert som et viktig satsningsområde for regjeringen. Omfanget av vold i nære relasjoner gjør den til et alvorlig samfunns- og folkehelseproblem. Et viktig verktøy i regjeringens arbeid er handlingsplanen «Et liv uten vold» 2014-2017. Tiltak i denne følges konkret opp gjennom Prop. 12 S *Opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017-2021)*. Herunder beskrives blant annet en styrking av kvaliteten på tjenester som skal møte voldsutsatte. Det er besluttet å utarbeide en ny handlingsplan for å sikre en helhetlig og samordnet politikk på området og for å ivareta Norges forpliktelser i Europarådets konvensjon om å forebygge og bekjempe vold mot kvinner og vold i nære relasjoner (jf. Istanbul-konvensjonen).

Kampanjen *Taushet tar liv* satte i 2019 fokus på kommunenes arbeid og tilbud knyttet til vold mot kvinner og vold i nære relasjoner. Kampanjen ble gjennomført av krisesenterets interesseorganisasjon Krisesentersekretariatet i samarbeid med Likestillings- og diskrimineringsombudet. Som en del av denne kampanjen ble det utført en spørreundersøkelse rettet mot norske kommuner, for å se nærmere på hva kommunene gjør for å arbeide mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner. Denne undersøkelsen viser blant annet at mange kommuner i Norge mangler oversikt over omfanget av vold i nære relasjoner. Krisesentrenes statistikk som er tilgjengelig for kommunene innebefatter kun de som faktisk søker hjelp, og beskriver kun toppen av isfjellet. I tillegg viser undersøkelsen at mange kommuner mangler handlingsplaner mot vold i nære relasjoner, eller har liten kjennskap til disse, samt i informasjon om hjelpetilbudene som finnes. Det viser seg også at mange krisesenter i liten grad blir involvert i kommunens arbeid mot vold i nære relasjoner.

Krisesentrene i Norge og Gjøvik Krisesenter har eksistert i over 40 år, og er en kunnskapsleverandør og en hjelpeutøver som gir et unikt tilbud til voldsutsatte. Vi jobber tett på den enkelte bruker og er gode til å tilrettelegge for ulike individer. Samarbeidet med ulike etater er godt i enkeltsaker, men vi savner et mer strukturert samarbeid, blant annet for å gjøre

vegen lettere for voldsutsatte og hindre at de blir kasteballer i systemet. Kriesesenteret jobber med ulike samarbeidsavtaler og samarbeidsfora for å få til et mer forpliktende samarbeid, noe som er avhengig av en forankring på ledernivå i ulike etater i kommunene og andre samarbeidspartnere. I vår hverdag opplever vi dessverre stadig å møte ansatte i hjelpeapparatet som mangler kunnskap om vold i nære relasjoner og om kriesesenteret.

En viktig oppgave for kommunene er å sikre at alle aktørene i hjelpeapparatet, som politi, barnevern, skole, helsestasjon og kriesesenteret samarbeider for å hjelpe voldsutsatte og med å forebygge vold. Kriesesenterloven er godt forankret i kriesesenterets arbeid, men vi opplever noe manglende forankring i kommunene. I regjeringens plattform fra Granavolden under headingen «Likestilling», kulepunkt fem står det: «Evaluer ordningen med overføring av ansvaret for kriesesentrene til kommunene og vurder tiltak som sikrer et godt kriesesentertilbud.» Vi håper dette vil kunne bidra og til å finne flere svar på hva som skal til for at arbeidet med vold i nære relasjoner løftes ytterligere.

Om virksomheten og formålet ved kriesesenteret

Formålet

Kriesesenteret formål er å oppfylle kommunenes forpliktelser etter Lov om kommunale kriesesentertilbud av 19.06.2009 jfr. Lovens § 1:

Formålet med denne lova er å sikre eit godt og heilskapleg kriesesentertilbud til kvinner, menn og barn som er utsete for vald eller trusler om vald i nære relasjoner.

Kriesesenteret i Gjøvik har eksistert i 40 år. Gjøvik Kriesesenter IKS ble dannet januar 2012 og er en videreføring av eksisterende tilbud for kvinner utsatt for vold og seksuelle overgrep. Den 1. januar 2010 trådte *Lov om kommunale kriesesentertilbud* (kriesesenterlova) i kraft og det ble lovbestemt at alle kommuner skal ha et kriesesentertilbud til sine innbyggere. Denne lovfestingen anerkjenner det offentliges ansvar for å sikre at kvinner, menn og barn som er utsatt for vold i nære relasjoner får beskyttelse og helhetlig hjelp.

Gjøvik Kriesesenter IKS jobber for å oppfylle sitt mandat gjennom å være et godt tilbud til voldsutsatte og et kompetansesenter for vold i nære relasjoner. Kriesesenteret er et viktig

tillegg til det offentlige hjelpeapparatet. Kriesesenteret er et lavterskeltilbud og den hjelpen voldsutsatte får tilbud om gis ikke andre steder, og er det eneste hjelpetilbudet som tilbyr overnatting. Brukernes egne erfaringer med vold står sentralt i hjelper vi yter. Gjøvik Kriesesenter IKS tilbyr et midlertidig botilbud, råd og veiledning, støtte og oppfølging. Målet er å støtte og bistå bruker med å finne løsning på en vanskelig situasjon, kartlegge trusselbildet og om nødvendig søke bistand for å igangsette ulike tiltak rundt den aktuelle bruker. Kriesesenteret skal, der det er ønskelig, kunne følge opp våre brukere i fasen etter utflytting. For de fleste av våre brukere vil den oppfølging de har behov for være knyttet til det ordinære hjelpeapparatet i kommunene, og dermed følge lover og regelverk som gjelder for disse tjenestene.

Gjøvik Kriesesenter IKS ser reetablering som en kontinuerlig prosess som starter opp idet bruker tar valget om å reise til kriesesenteret. For oss representerer begrepet reetablering ønske om forandring, nye muligheter og utvikling. Kriesesentertilbudet kan være en viktig katalysator for voldsutsattes ønske om reetablering. Sentrale prinsipper i møtet med våre brukere er trygghet, omsorg, medvirkning, ansvarliggjøring, anerkjennelse, respekt og hjelp til selvhjelp. Dette forutsetter blant annet en oppfølging og botid som er tilpasset individuelle behov. Samarbeid med andre instanser er viktig for å bistå våre brukere på en best mulig måte.

Etiske retningslinjer og viktige verdier

Ansatte ved kriesesenteret jobber ut i fra etiske retningslinjer som forplikter og hjelper kriesesenterets ansatte til å være bevisst sine holdninger og forståelse i møte med mennesker. Målet er å sikre og forbedre hjelpen vi gir. Et overordnet mål er å ivareta respekt for voldsutsattes verdighet og deres rett til å ta egne beslutninger. Vi skal være støttende, ivaretakende og gi omsorg med basis i jevnbyrdighet og likeverd. Bruker er selv sin viktigste ressurs og vi skal ikke overprøve deres valg av løsninger.

Kriesesenteret arbeider på samfunns, - gruppe- og individnivå for alle menneskers rett til:

- Respekt
- Trygghet og sikkerhet
- Tankefrihet, ytringsfrihet, religiøs og politisk frihet
- Privatliv

- Et liv uten vold og overgrep
- Beskyttelse under loven
- Arbeid og helse

Arbeidet på krisesenteret er basert på likeverd og respekt, demokrati, humanisme og feminisme. Vi arbeider på et politisk – og livssynsnøytralt grunnlag. Det vil si at vi respekterer brukernes holdninger og valg av livsstrategier uansett etnisk opprinnelse, livssyn eller politisk oppfatning. Vi møter mennesker på deres premisser, veiler og støtter dem i forhold til de avgjørelser de tar, og sår ikke tvil om den volden de har blitt utsatt for. Vi skal gi hjelp til selvhjelp ved å maksimere brukerens evne til å håndtere egen livssituasjon.

Organisasjonsform

Eierkommunene for Gjøvik Krisesenter IKS sitter med representanter i styret og i representantskapet. Den daglige driften er lagt til daglig leder. Gjøvik Krisesenter IKS er fortsatt organisert som et interkommunalt selskap etter at det i 2017 ble vedtatt å opprettholde dagens organisasjonsform. Gjennom IKS-organisering har alle samarbeidende kommunene tydelige forpliktelser for å sørge for et godt krisesentertilbud for sine innbyggere utsatt for vold i nære relasjoner.

I representantskapets møte 12.3.2018 ble de faste styremedlemmene gjenvalgt for to nye år. På grunn av reglene om kjønnskvoltering ble det valgt to nye personlige vararepresentanter.

Styrets sammensetning

Odd Inge Sanden: Nordre Land kommune: Styreleder

Lise Hammerud: Gjøvik kommune: Nestleder

Lars Erik Degvold: Østre Toten kommune: Styremedlem

Rune Selj: Søndre Land kommune: Styremedlem

Anne Lise Gjæver: Vestre Toten kommune: Styremedlem

Marianne Ulven Solli: Observatør for de ansatte

Personlige vararepresentanter:

Solveig Hovde: Nordre Land kommune – fram til 12.03.2018; Hans Kristian Engeseth f.o.m 12.03.2018

Ane Beate Sanches Thormodsen: Gjøvik kommune

Guro Veum: Østre Toten kommune

Mona Tønnesland Tholin: Søndre Land kommune fram til 12.03.2018; Kaj Werner Fari f.o.m 12.03.2018

Elin Synnøve Solberg: Vestre Toten kommune

Styresaker

« Styrets ansvars- og myndighetsområde går fram av § 5 i «Selskapsavtale Gjøvik Kriesesenter IKS».

Styret har i 2019 avholdt 8 styremøter og behandlet i alt 46 saker.

Styrets viktigste og mest tidkrevende arbeid sammen med administrasjonen har vært oppfølgingen av arbeidet med byggeprosjektet «Nye lokaler for Gjøvik Kriesesenter IKS(Kriesesenteret) som kort oppsummert har hatt denne historien:

Gjøvik kommunestyre på vedtok 15.06.2015 at det skulle bygges nye lokaler for Gjøvik Kriesesenter IKS. Dette vedtaket ble samtykket av de fire andre eierkommunene. Styret i Kriesesenteret og administrasjonen har siden høsten 2015 samarbeidet med GOBB og GBS i en prosjektgruppe som har fulgt opp saken fram til plantegninger og reguleringsplan for byggeområdet. F.o.m 2018/2019 er dette samarbeidet ledet av GBS. Byggestart var 15.10.2019, og ferdigstilling forventes i 2020/2021.

Styret har som i de foregående årene – sammen med administrasjonen – lagt vekt på god økonomisk styring av driften av Kriesesenteret. Dette er gjort innenfor de økonomiske rammene som eierkommunene har vedtatt, og som setter strenge krav til de tjenester som må prioriteres for å gi beboerne et best mulig tilbud og tjenester i den tiden brukerne bor på Kriesesenteret. Dette setter også strenge krav til de ansatte på senteret både når det gjelder å vedlikeholde og å utvikle fagkompetansen ved senteret. Deltakelse i videreutdanning og bevisst deltakelse i fagmøter/seminarer gjør at kompetansekravene oppfylles.

Styret vil også framheve administrasjonens gode samarbeidsevne både innad i selskapet og i forhold til styret for Kriesesenteret. Det har ført til et godt og stabilt arbeidsmiljø med et meget lavt sykefravær.

Styret har i feler år sammen med administrasjonen arbeidet for å få økt bemanningen ved Kriesesenteret. Styret og representantskapet foreslo i Budsjett 2020 å øke bemanningen med ett halvt årsverk pluss 16 dager ekstrahjelp. Eierkommunene – bortsett fra Gjøvik kommune – har så langt ikke imøtekommet dette forslaget.

Samarbeid med tjenesteapparatet og andre aktører

Gjøvik Kriesesenter IKS er i kontakt med store deler av det offentlige hjelpetilbud knyttet til våre brukere. Vi er avhengig av et godt samarbeid med andre etater for å gi et godt tilbud til våre brukere, og ser det som viktig å jobbe for gode rutiner for samarbeid og kommunikasjon. I tillegg til kriesesenterets brukerorienterte virksomhet driver vi ulike former for utadrettet virksomhet. Kriesesenteret skal:

- Samarbeide med kommunene om å finne tiltak for å øke fokuset på å forebygge, avdekke og håndtere vold. Det kan være ulike arrangementer rettet mot brukergrupper eller faglige seminarer.
- Jobbe med å etablere samarbeidsavtaler med utgangspunkt i kommunenes handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. Arbeidet skal forankres på ledernivå.
- Sørge for at det finnes tilgjengelig informasjonsmateriell hos relevante hjelpeinstanser.
- Ha en aktuell og oppdatert hjemmeside, og sørge for at alle kommunene har link til denne på sine hjemmesider.
- Holde innlegg/foredrag/undervisning/ hos ulike etater, foreninger o.l. etter forespørsel. Vi skal også invitere oss selv til samarbeidspartnere for å holde kontakten og nå nyansatte.
- Sørke om midler til å arrangere fagdager/seminarer/konferanser og invitere aktuelle samarbeidspartnere. Ulike målgrupper vil ha ulikt fokus.
- Ha relevante linker til hjelpeapparatet på vår hjemmeside.

Kommunene har fått ansvaret for å sørge for et krisesentertilbud, og for å bidra til bedre samarbeid mellom aktuelle tjenester og tiltak, både i en akutfase og med tanke på mer langsiktig oppfølging av voldsutsatte. Mange av krisesentertilbudets brukere mottar hjelp eller vil trenge hjelp fra ulike offentlige tjenester. I særlig grad fra NAV, juridisk bistand, politiet, helsetjenester og barnevern. I regjeringens handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2014-17) beskrives det som et overordnet mål at hjelpeapparatet i størst mulig grad er tilgjengelig og tilrettelagt for alle som utsettes for vold i nære relasjoner og sørge for at voldsutsatte får helhetlig oppfølging. Kommunene har ansvaret for å sørge for et krisesentertilbud og for å bidra til et bedre samarbeid mellom aktuelle tjenester og tiltak for de som er utsatt for vold i nære relasjoner. Kommunale eller interkommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner er et viktig bidrag for å sikre at kommunene har fokus på vold og overgrep, samt at berørte får et tilrettelagt og helhetlig tilbud, og videreutvikle samarbeidet mellom faggrupper, sektorer og forvaltningsnivåer. I tillegg skal den gi kunnskap og handlingsrom i møte med utsatte for vold i nære relasjoner, samtidig som den forplikter kommunalt ansatte som er i kontakt med mennesker. En handlingsplan kan gi nødvendig redskap til å handle. Det er kommunens ansvar å se til at ansatte kjenner til denne og tilegne seg kunnskap om ulike tiltak som finnes for voldsutsatte. Herunder kunnskap om krisesentertilbudet. Handlingsplanen er et viktig redskap som må følges opp og utvikles i takt med forskning og erfaringer fra blant annet krisesenterets arbeid.

Krisesentersekretariatet

Gjøvik Krisesenter IKS er medlem av paraplyorganisasjonen Krisesentersekretariatet. Sekretariatet har som mål å styrke krisesentrenes arbeid utad. Krisesentersekretariatet og krisesentrene er tilknyttet en felles plattform der vi sammen ønsker å bekjempe ethvert forhold i samfunnet som legitimerer, underbygger og opprettholder vold i nære relasjoner. Dette nettverket er partinøytralt og jobber samarbeidende og inkluderende mot et felles mål.

ROSA-prosjektet

I forarbeidene til *krisesenterlova* presiseres det at krisesentertilbudet skal inkludere ofre for menneskehandel. **ROSA står for Reetablering, Oppholdssteder, Sikkerhet og Assistanse.**

Prosjektet ble opprettet 1. januar 2005. ROSAs mandat er å koordinere sikre oppholdssteder med tilgang til nødvendig bistand og informasjon til personer over 18 år utnyttet i prostitusjon i menneskehandel, samt veilede og informere de ansatte på bostedene som daglig bistår de utsatte. ROSA har også kontakt med brukere utsatt for tvangsekteskap. ROSA-prosjektet har siden oppstart i 2005 hjulpet over 500 personer ut av menneskehandel og vært i kontakt med over 1000 personer fra 62 ulike land. ROSA er et landsdekkende tilbud, og tilbyr trygge oppholdssteder på krisesentrene i hele Norge. I den perioden kvinnene bor i regi av ROSA, får de tilgang på kvalifisert juridisk rådgivning, helsetjenester, utdanningstilbud og aktiviteter. Gjøvik Krisesenter IKS hadde 1 brukere gjennom ROSA-prosjektet i 2019 over lengre tid. Vår statistikk for de siste årene viser at vi i gjennomsnitt har hatt to ROSA-brukere per år.

VO-linjen 116 006

I oktober 2019 åpnet en landsdekkende hjelpelinje for volds- og overgrepsofsatte. Linjen betjenes av Krisesentersekretariatet og Oslo Krisesenter. Denne telefonen er gratis og døgnåpen for alle som opplever vold og overgrep i nære relasjoner.

Krisesenterets brukertilbud

Gjøvik Krisesenter IKS er et trygt, midlertidig og sikkert sted å bo i en akutt situasjon. Det er et lavterskeltilbud, og er gratis, uten krav om timebestilling eller henvisning. Mennesker som oppsøker krisesenteret, og som gjør seg nytte av våre tjenester betegnes som brukere. I møte med våre brukere skal vi være støttende, ivaretagende og gi en verdig omsorg med basis i vårt verdigrunnlag og etiske retningslinjer. Vi skal ikke overprøve våre brukeres valg av løsninger. Mennesket selv er sin viktigste ressurs og vår lojalitet ligger hos den voldsutsatte og deres barn.

Vår brukermasse består av beboere, dagbrukere, tidligere beboere og personer som henvender seg på telefonen for støtte, råd og veiledning. I 2019 benyttet 29 kvinner og 41 barn krisesenterets botilbud for en kortere eller lengre periode. Ingen menn benyttet seg av bo- eller samtaletilbudet i 2019.

Våre brukeres ulike behov betyr ulik arbeidsinnsats fra personalet ved krisesenteret. Vi jobber ofte med brukere med sammensatt problematikk, der volden er blitt en del av hverdagen. Dette gir utslag i ulike helseproblemer, både fysiske og psykiske, og de økonomiske og psykososiale kostnadene er for mange store. Der er vanlig at voldsutsatte blir sykemeldte og får forstyrret sine profesjonelle og private relasjoner. 46,1% av våre brukere hadde ingen tilknytning til arbeidslivet. Mange av disse mottar en eller annen form for hjelp fra andre deler av hjelpeapparatet. Ofte uten at noen har visst om volden og brukers situasjon, eller har spurt om vold. Volden blir dermed privatisert, tabu- og skambelagt og redusert til et individuelt problem.

Voldsutsatte som kommer med barn krever et eget fokus. Dersom en voldsutsatt skal fungere i sin omsorgsrolle må han eller hun være trygg. Opplevelsen av støtte og forståelse fra hjelpeapparatet er viktig. En voldsutsatt omsorgsperson kan være sliten og preget av sine opplevelser og omsorgskapasiteten kan være redusert. I tillegg til at de alene bærer ansvaret for å komme seg ut av et voldelig forhold med barna. Mange blir deretter hjemløse og må kanskje bo ved krisesenteret i flere måneder før de kommer seg videre. En voldsutsatt omsorgsperson må også håndtere barna sine krisereaksjoner og sørge for at skole- og barnehage tilbud blir opprettholdt. I tillegg må hun oppsøke politi, barnevern, familiekontor, NAV, fastlege, advokat o.l., i mange tilfeller forlate eiendeler, og kan ikke aktivt være en del av en fordeling i forbindelse med skifte. Krisesenteret har mange erfaringer med at voldsutøver trener prosesser knyttet til skifte, og vanskeliggjør etablering i nytt hjem.

Den landsomfattende undersøkelsen *Vold og overgrep mot barn og unge* (NOVA 2007) viser at 25 % av norske barn har opplevd voldsepisoder i hjemmet. Om lag 8 % av disse har opplevd grov vold direkte, og 6 % har opplevd volden gjennom å ha sett en av foreldrene bli utsatt. Det å leve med vold i familien har ofte stor påvirkning på barnets nevrologiske, kognitive og emosjonelle utvikling. Dette har sammenheng med at volden foregår i hjemmet som skal være barnets viktigste arena for trygghet og utvikling.

Vår statistikk for 2019 viser at 53,8 prosent av våre beboere har annen etnisk bakgrunn enn norsk. Dette er en brukergruppe av ulike kulturelle identiteter. Det handler om kvinner oppvokst i Norge med innvandrerbakgrunn, kvinner med utenlandsk opprinnelse gift med etnisk norske menn, kvinner med utenlandsk opprinnelse i arrangerte ekteskap, asylsøkere eller ofre for menneskehandel.

Våre brukere, uansett etnisk tilhørighet, står overfor vansker som ofte er svært komplekse og krevende. Dette stiller store krav til ansattes kompetanse. Krisesenteret har en unik mulighet til å bidra med mer enn bare et trygt oppholdssted i en midlertidig akutt fase. Vi er opptatt av å gi et kvalitativt godt tilbud der vi gir våre brukere både praktisk og emosjonell bistand.

Tilbudet til kvinner

Gjøvik Krisesenter IKS har et separat botilbud til kvinner og deres barn. Tilbudet befinner seg på hemmelig adresse og rommer også krisesenterets administrasjon. I 2019 ble det til sammen registrert 29 kvinner med til sammen 846 overnattingsdøgn. Krisesenterets avviksregistrering viser at beboertallene kunne vært høyere. Krisesentertilbudet for kvinner var fullt fire ganger i løpet av 2019. Vår statistikk og registrerte avvik viser at nye lokaler med større kapasitet vil være nødvendig for å møte våre brukeres reelle behov. Gjøvik Krisesenter IKS har i flere år jobbet for økt kapasitet gjennom nye lokaler, samt økt bemanning. Dette er sentralt for å møte nye krav knyttet til krisesentertilbudet og våre brukeres ulike behov.

Både kvinner, menn og barn blir utsatt for vold i nære relasjoner. Likevel er det nødvendig med et kjønnsperspektiv for å forstå partnervold. Vold i parforholdet er et likestillingsproblem og rammer i størst grad kvinner. De er mer utsatt for vold som får konsekvenser for helse og arbeidsevne. Kvinner opplever mer og grovere vold fra partner og frykter i større grad å bli skadet eller drept.

Tilbudet til menn

Gjøvik Krisesenter IKS har en egen leilighet for mannlige beboere og deres barn. Dette tilbudet er, slik loven krever det, adskilt fra tilbudet til kvinner. Krisesenteret har ingen ekstra personalressurser til å følge opp dette tilbudet. Leiligheten har ingen fast bemanning og mangler blant annet godene det innebærer å være del av et fellesskap. Tilbudet er ikke likeverdig med tanke på den oppfølging vi har mulighet til å gi.

Gjøvik Krisesenter IKS gjennomførte en intern evaluering av tilbudet til menn høsten 2018. Evalueringen er gjennomført med utgangspunkt i våre egne erfaringer, samtidig som vi har

søkt informasjon i tilgjengelig forskning omkring menn som brukere av krisesentertilbudet generelt. Evalueringen tar blant annet for seg om det er forskjeller i kvinner og menns behov for bistand når de utsettes for vold i nære relasjoner, og hvordan vi opplever at tilbudet slik det er per i dag fungerer.

Evalueringen ble lagt frem for krisesenterets styre som sluttet seg til innholdet i denne.

Tilbudet til barn

Hvert år blir en stor andel barn og unge utsatt for vold i nære relasjoner. Noen av disse må flykte med sin omsorgsperson til et krisesenter. I 2019 bodde til sammen 41 barn på krisesenteret med 711 overnattingsdøgn. I perioden 2015-2018 har det bodd 130 barn ved Gjøvik Krisesenter IKS. Disse barna har hatt til sammen 4151 overnattingsdøgn ved senteret. Krisesenterloven presiserer at barn skal behandles som en egen brukergruppe og ivaretas på en måte som dekker deres behov. Artikkel 19 i FNs barnekonvensjon sier at staten skal beskytte barn mot fysisk og psykisk mishandling, forsømmelser eller utnytting.

Barn rammes av vold i nære relasjoner på flere måter. De trenger ikke være direkte utsatt for å bli rammet eller skadet. Vold mellom omsorgspersoner kan være like belastende som vold direkte mot barnet selv ved at det skaper utrygghet og vil prege omsorgsklimaet rundt barnet. Barnets grunnleggende oppfatning av seg selv og omgivelsene og opplevelsen av trygghet skades når de som i utgangspunktet skal gi omsorg og beskyttelse, er den som påfører smerte og frykt.

Barn utsatt for vold i nære relasjoner lever i en usikker og uforutsigbar livssituasjon. På krisesenteret har vi fokus på trygghet, omsorg, forutsigbarhet og struktur i hverdagen, og dette skal oppleves som et trygt sted å være. Krisesenterets innsats skal bidra til at barn, unge og deres omsorgspersoner kommer ut av en vanskelig livssituasjon og får mulighet til en bedre hverdag. Flere av barna krisesenteret er i kontakt med uttrykker engstelse for sin situasjon og for fremtiden. Mange tar overdrevent ansvar i forhold til situasjonen familien har levd i og er i. De vil ha behov for å bearbeide traumatiske og vanskelige livserfaringer, og satt disse i forståelige rammer og en sammenheng de kan forholde seg til. På krisesenteret kan barna slippe av og få være barn. De skal oppleve at mor eller far også er trygg og får hjelp av andre voksne. Målet er at krisesenteret skal være et sted der barna kan føle trygghet for seg selv og

omsorgspersonen. Vi ser blant annet at rom for fri lek, tilrettelagte aktiviteter og forutsigbare rutiner er viktig for at barna skal ha det bra.

Gjøvik Krisesenter IKS har ansatt egen barnefaglig ansvarlig for å ivareta barna sine interesser og behov. På grunn av bemanningssituasjonen fungerer barnefaglig som primærkontakt for både omsorgspersonen og deres barn. Vi ser imidlertid at det hadde vært hensiktsmessig at barnet hadde egen primærkontakt. Dette gjelder spesielt i saker der barna og omsorgspersonens interesser og behov avviker fra hverandre. Barnefaglig jobber sammen med omsorgsgiver rundt tema som samspill og tilknytning, samt utviklingsfremmende prosesser for å styrke båndet mellom mor og barn. Gjøvik Krisesenter IKS vil jobbe videre med å styrke bemanningen knyttet til barn som brukere ved krisesenteret. Vi har meldt fra om vårt behov til styret og representantskapet i flere år.

Vi har samtaler med barn, med og uten omsorgspersonen til stede. Ikke alle barn ønsker å fortelle om sine opplevelser. Alle barn, fra cirka tre år får imidlertid informasjon om hva krisesenteret er, hvorfor de er kommet hit og informasjon knyttet til sin situasjon. Dette med formål å anerkjenne barnets opplevelser, erfaringer, ønsker, behov og meninger. I tillegg er krisesenteret tilrettelagt for lek og aktivitet. FNs barnekonvensjon om barns rettigheter gjelder alle barn og skal sikre at barn som opplever vold får nødvendig støtte, henvisning til rett instans, behandling og oppfølging. Samarbeid med andre instanser er her sentralt. Krisesenteret er ingen behandlende instans og vår bistand rettes primært inn mot behov i en akutt fase der situasjonen kan oppleves kaotisk, forvirrende og skummel.

Krisesenteret har ordinær melde- og opplysningsplikt til barneverntjenesten. Dersom en voldsutsatt med barn flytter tilbake til overgriper sendes automatisk bekymringsmelding til barneverntjenesten. I 2019 meldte Gjøvik Krisesenter bekymring knyttet til 4 barn og svarte på 17 anmodninger om opplysninger fra barneverntjenesten.

Vold mot eldre

Krisesenteret tar imot brukere i alle aldersgrupper. Vi ser imidlertid at de tabuer som knytter seg til vold i nære relasjoner gjør at særlig eldre i stor grad bærer sine bekymringer alene. En av våre brukere i 2019 var over 60 år.

I tillegg til at eldre kan benytte krisesenterets tilbud på lik linje med andre brukere, finnes det en egen nasjonal kontaktside og telefon for voldsutsatte eldre over 62 år:

800 30 196 / www.vernforeldre.no

Spesielt sårbare grupper

Krisesenterets bo- og samtaletilbud er ikke tilpasset alle som er i kontakt med oss. Dette er en utfordring som ikke kan ses isolert knyttet til det tilbudet krisesentrene kan gi, men må inngå i en helhetlig kommunal handlingsplan mot vold i nære relasjoner slik at alle voldsutsatte faktisk har et tilbud tilpasset deres behov. En av de store utfordringene er hvordan kommunene skal sikre tilbudet til voldsutsatte som har tilleggsproblematikk også får et individuelt tilpasset tilbud. Brukere som lever i aktiv rus og som har omfattende psykiske helseutfordringer samtidig som de er utsatt for vold i nære relasjoner, kan ikke nyttiggjøre seg det ordinære krisesentertilbudet. De kan få tilbud om samtaler dersom de er tilgjengelig for det.

Erfaringsmessig har personer med tilleggsproblematikk som rusmisbruk og alvorlige psykiske lidelser behov som strekker seg ut over det krisesenteret kan tilby. Senteret er helt rusfritt, her bor barn, lokalene er små og alle beboere er en del av et lite bofelleskap der alle må ta hensyn til hverandre og bidra til fellesskapet. Samtidig ser vi at brukere med denne typen problematikk kan ha behov for bistand knyttet til sine voldserfaringer. Vi opplever at en del kvinner med denne typen problematikk vil ha behov for et trygt sted de kan hvile ut og hente seg inn.

Alle som henvender seg til krisesenteret en individuell vurdering av sin situasjon og behov for hjelp, og dermed et tilbud. Det kan dreie seg om tilbud om samtaler eller hjelp til å søke midlertidig botilbud innenfor annet lovverk. Dette er brukere som vil ha rett til et tilrettelagt tilbud etter annet lovverk og det er opp til den enkelte kommune som har ansvar for å skaffe dette.

Dag- og samtaletilbud

Gjøvik Kriesenter IKS har et dag- samtaletilbud for brukere som ikke ønsker eller har behov for et botilbud. Oppfølging av tidligere beboere er også omfattet av vårt dag- og samtaletilbud. I 2019 ble det registrert 30 dagsamtaler. Flere av disse har vært beboere ved kriesenteret i 2019 eller tidligere år, og inngår som en del av vår oppfølging i reetableringsfasen. Det er mulig for dagbrukere å være anonyme i kontakten med kriesenteret.

Telefontilbud

Gjøvik Kriesenter IKS har et dag- samtaletilbud for brukere som ikke ønsker eller har behov for et botilbud. Oppfølging av tidligere beboere er også omfattet av vårt dag- og samtaletilbud.

Tolketjenester

Gjøvik Kriesenter IKS sørger for at våre brukere får tilbud om telefontolk ved behov. I 2019 brukte vi i all hovedsak tolketjenester fra Salita. Vi har delte erfaringer med bruk av telefontolk. Det er ikke alle tolker som fremstår godt nok kvalifisert. Dette gir vi tilbakemeldinger om.

Brukerevaluering

Kriesenteret bruker egne brukerevalueringsskjema som redskap for å innhente brukernes opplevelse av botilbudet. På hvert beboerrom ligger brukerevalueringsskjema som er utarbeidet etter mal fra Bufdir. Brukere kan velge å fylle denne ut anonymt og legge den i en postkasse, eller de kan velge å fylle den ut sammen med en ansatt ved kriesenteret. På grunn av nyansettelse har vi ikke fått fulgt opp brukerevaluering i løpet av første halvdel av 2019. Vi mottok fem utfylte brukerundersøkelser i perioden august til desember.

Oppsummert forteller disse tilbakemeldingene om brukere som i stor grad er tilfredshet med kriesentertilbudet. Alle gir tilbakemelding av føler seg trygge på kriesenteret og er tilfreds med den hjelpen de har fått her. Brukerne gir også tilbakemelding på at de opplever at de blir møtt på en god måte av personalet.

Egen hjemmeside

Gjøvik Kriesenter IKS har egen hjemmeside: www.kriesenteret-gjovik.no

De fleste av våre eierkommuner har lenke til denne på sine nettsider. Brukere kan via en link på hjemmesiden henvende seg til oss på epost. Vi hadde kun en håndfull henvendelser av denne typen i 2019.

HMS og sikkerhet

Gjøvik Kriesenter IKS jobber kontinuerlig med helse, miljø og sikkerhet. Vi har eget verneombud som er valgt blant de ansatte. Verneombud har hatt jevnlige møter med daglig leder. HMS-håndbok, sikkerhetsrutiner og faglige rutiner er tilgjengelig for alle ansatte. Disse gjennomgås regelmessig og alle nyansatte får en gjennomgang av disse i sin opplæring. Kriesenteret har gode verktøy for å kunne ivareta sine brukere og ansattes sikkerhet. Dette blant annet gjennom hemmelig adresse. Både brukere og ansatte gir tilbakemelding om at dette er et viktig trygghetstiltak. Kriesenterets ansatte går med alarm koblet til politiet og boligen har utvendig videoovervåkning. Det er faste rutiner knyttet til den enkelte vakt på senteret, som brannrunder og sjekklistes for å ivareta sikkerhet. Vi har branntavle og alarm koblet direkte til brannvesenet.

Ivaretagelsen av sikkerheten til våre beboere skjer gjennom systematisk kartlegging i samarbeid med bruker. Dette i tillegg til at vi samarbeider med politiet der det er behov for særskilt sikkerhetsvurdering og eksterne sikkerhetstiltak. Slike tiltak kan være anmeldelse, voldsalarm, besøksforbud, separat mekling ved familievernkontoret, informasjon til andre instanser, navneendring eller hemmelig adresse. Våren 2017 kom nye forskrifter knyttet til sikkerheten ved kriesentertilbudet. Vi ser at det blir enda viktigere med nye lokaler for å kunne møte disse kravene, som er implementere i planene for nye lokaler.

Vi gjennomfører månedlige personalmøter der ansatte involveres i ulike prosesser. Årlig gjennomføres det en felles personalsamling for alle ansatte, med fokus på arbeidsmiljø og prosesser knyttet til utviklingen av kriesenteret.

Taushetsplikt

Brukere ved krisesenteret har rett til å være anonyme overfor hverandre og senterets medarbeidere. Daglig leder (delegert til faglig leder) skal imidlertid vite hvem alle er. Dagbrukere kan velge å være anonyme. Krisesenterets ansatte plikter å ivareta brukeres konfidensialitet og rett til personvern, og skal håndtere taushetsplikten profesjonelt. Alle ansatte ved krisesenteret har taushetsplikt jf. forvaltningsloven § 13 til 13 e, og jf. lov om kommunale krisesenter av 2009 § 5 der det står:

«Taushetsplikten gjelder også fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerskap, sivilstand, yrke, bosted, arbeidssted og andre opplysninger som kan røpe at noen har vært i kontakt med tilbudet»
(www.lovdata.no).

En streng taushetsplikt er nødvendig av hensyn til sikkerheten til våre brukere. Opplysninger til andre forvaltningsorgan kan i følge ovennevnte lover bare gis der det er nødvendig for å ivareta oppgavene til kommunen etter denne loven jf. forvaltningsloven § 13 b nr. 5 og 6. Unntak er de tilfeller en vurderer at opplysninger bør gis for å forbygge vesentlig fare for liv eller alvorlig skade på noens helse. Opplysninger til barneverntjenesten kan gis der man mistenker at barn blir mishandlet og utsettes for omsorgssvikt jf. barnevernloven § 4-10, § 4-11, § 4-12 og § 4-24 (www.lovdata.no).

Ansatte ved krisesenteret har avvergingsplikt etter straffelovens § 196. Avvergingsplikten gjelder blant annet følgende straffbare forhold som også kan ha relasjon til opplysningsplikten til barnevernet:

- Strl. § 274 - Grov kroppsskade
- Strl. § 282 - Mishandling i nære relasjoner
- Strl. § 283 - Grov mishandling i nære relasjoner
- Strl. § 312 – Incest
- Strl. § 314 - Seksuell omgang med andre nærstående

Vi oppbevarer ikke opplysninger om bruker/personopplysninger uten skriftlig samtykke fra den det gjelder. Ved samtykke har krisesenteret kun mulighet til å oppbevare personopplysninger i to år ad gangen. Vi fører statistikk over bruken av våre tjenester, men de

knyttet ikke opp mot navn eller gjenkjennbare opplysninger. Hvert år rapporterer vi inn beoer- og dagbrukerskjema til Bufdir.

Politiattest

Alle som jobber ved krisesenteret må ha politiattest. Dette gjelder også vikarer, studenter og praktikanter.

Sykefravær

Sykefraværet ved Gjøvik Kriesenter IKS viser et korttidsfravær på 2,2 prosent og et langtidsfravær på 1,13 prosent for 2019. Det har ikke blitt rapportert om noen alvorlige skader eller ulykker på arbeidsplassen.

Ytre miljø

Gjøvik Kriesenter IKS sorterer avfall etter beste evne og bruker tid på opplæring av våre beboere. Påvirkning av ytre miljø vil til enhver tid være lover, forskrifter og stortingsmeldinger som er relatert til pålegg og krav til driften av krisesenteret.

Personal

Gjøvik Kriesenter IKS har per i dag 8 faste ansatte og en vikarbuffer på 6 personer fordelt på 6,2 årsverk. I tillegg har vi en 30 prosent stilling som bakvakt. Vi har ansatt daglig leder, faglig leder/barnefaglig ansvarlig, miljøterapeut i 100 % stilling, husansvarlig og miljøarbeidere. Tilkallingsvikarer blir brukt ved sykdom, ferier høytider og i forbindelse med møter og annet. Gjøvik Kriesenter IKS er døgnbemannet hele året og døgnet er delt inn i tre ulike vakter.

Gjøvik Kriesenter IKS har et godt arbeidsmiljø og jobber kontinuerlig for å opprettholde dette. I tillegg til personalmøter og øvrig faglig tilbud til de ansatte er det viktig for ledelsen å legge til rett for sosiale tiltak og felles samlinger for de ansatte. På mange av vaktene går

ansatt alene på jobb, og det er viktig for personalet å ha arenaer der de kan møte andre kolleger.

Aktivitet og kompetanseheving

- Daglig leder har deltatt på flere samlinger med Etisk råd, som setter etikk på agendaen gjennom å bistå Krisesentersekretariatets medlemmer i vanskelige etiske spørsmål.
- Daglig leder og faglig leder har deltatt i samarbeidsmøte med konfliktrådet.
- Daglig leder og faglig leder har gjennomført samarbeidsmøte med leder ved familievernkontoret på Gjøvik.
- Daglig leder og faglig leder har hatt møte med familievoldsgruppa i politiet Innlandet avdeling Gjøvik.
- Daglig leder og faglig leder har hatt samarbeidsmøte med ledere ved Gudbrandsdal Krisesenter IKS og Hamar interkommunale krisesenter ad vår evaluering av krisesentertilbudet til menn.
- Daglig leder har deltatt i flere samarbeidsmøter i regi IMDI knyttet til kvinner med minoritetsbakgrunn.
- Faglig leder har gjennomført undervisning om krisesentertilbudet for deltakere ved Globus Cafe Gjøvik.
- Daglig leder og faglig leder har gjennomført undervisning om krisesenterets tilbud til elever ved voksenopplæringa på Østre Toten.
- Faglig leder har vitnet i tingretten og lagmannsretten knyttet til tidligere beboere.
- Daglig leder har deltatt på representantskapsmøter.
- Daglig leder og faglig leder har deltatt i møtevirksomhet knyttet til nye lokaler for krisesenteret.
- Faglig leder har gjennomført KS-bedrift sitt lederutviklingsprogram.
- Det er gjennomført jevnlig personalmøter, ledermøter og teammøter (primærkontaktmøter) med aktuelle og faglige tema.
- Det er gjennomført jevnlig personalveiledning med psykologspesialist for fem ansatte.
- Det er gjennomført to dagers personalsamling i mai med fokus på brukerreise i forbindelse med nye lokaler for krisesenteret. Samlingen ble gjennomført med bistand fra eksterne konsulenter etter organisasjons- og utviklingsmidler fra KS-bedrift.

- Det er gjennomført gruppearbeid knyttet til rutinegjennomgang og arbeid med nye rutiner ved krisesenteret. Alle ansatte har deltatt på dette arbeidet som ble avsluttet med en fagdag i november.
- Tre ansatte deltok på RVTS krisesenterkonferanse over to dager.
- To ansatte deltok under Nordisk konferanse kvinner mot vold i København over tre dager.
- Til sammen fire ansatte har deltatt på to ROSA-seminarer.
- To ansatte deltok på årsmøte og fagdag for Krisesentersekretariatet.
- Det er gjennomført opplæring og veiledning av nyansatt miljøterapeut og tilkallingsvikarer.

Gaver

Gjøvik Krisesenter IKS har mottatt gaver fra frivillige organisasjoner i løpet av 2019. Også i år har vi fått tilskudd fra Gjensidigestiftelsen for tiltak barn i julehøytiden på kr. 30 000,-. Vi har fått flotte julegaver til våre brukere fra Grand Hotel på Gjøvik. Maria logen Gjøvik har gitt oss en pengegave på kr. 5000,-. Ansatte i Sparebank 1 har bidratt til at vi har mottatt en pengegave på kr. 25 000. Vi har også mottatt bidrag fra Rosa-stiftelsen til treningskort for Rosa-brukere.

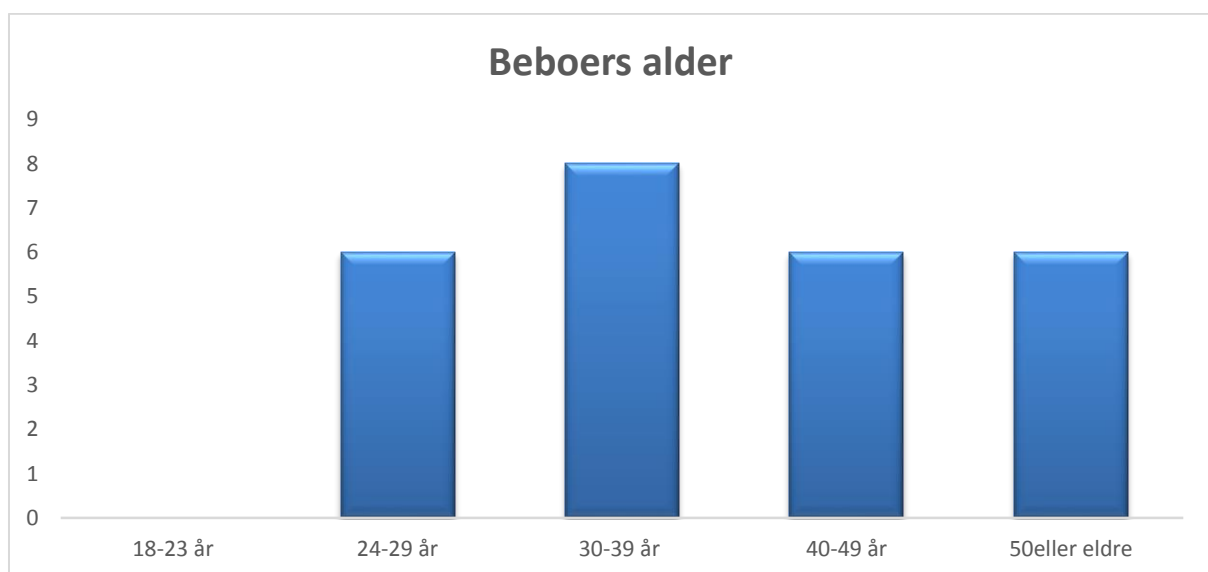
De økonomiske bidrag vi har fått fra Gjensidigestiftelsen, Sparebank 1 og Maria logen er i all hovedsak øremerket tiltak for barn. Vi takker alle for deres rause bidrag!

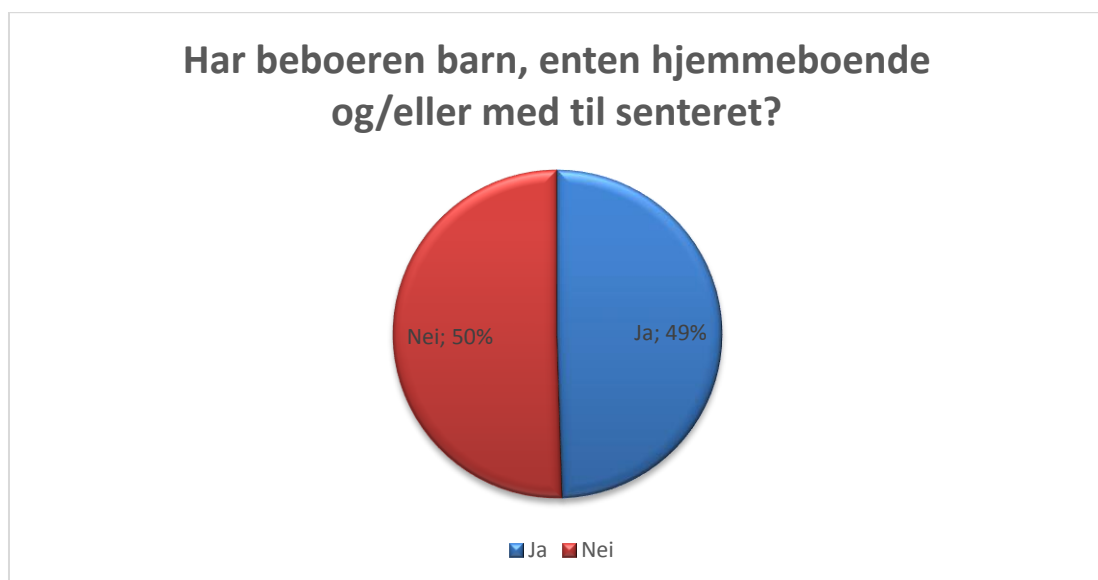
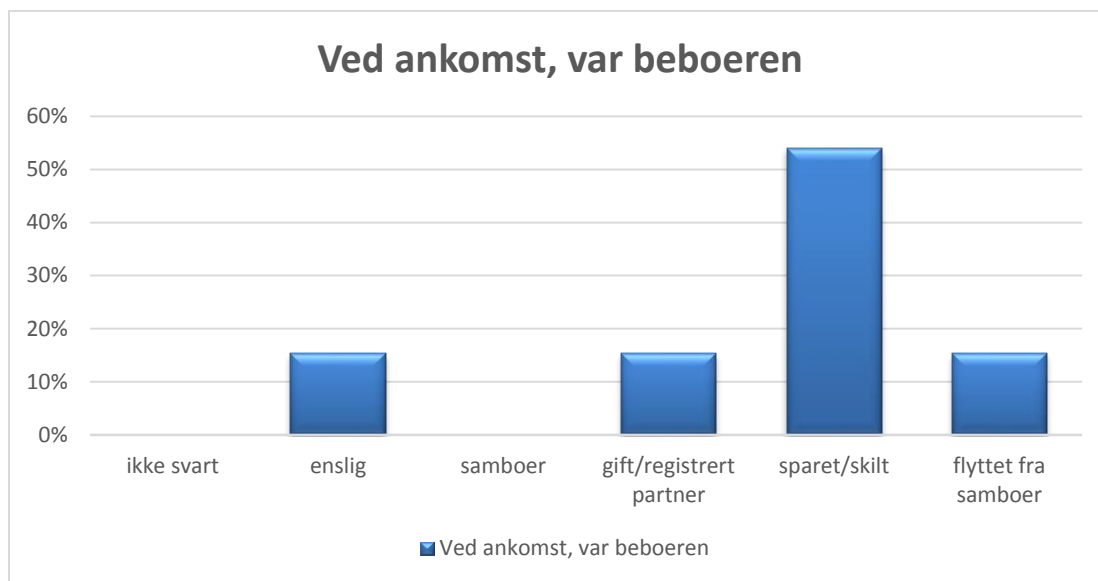
Økonomi

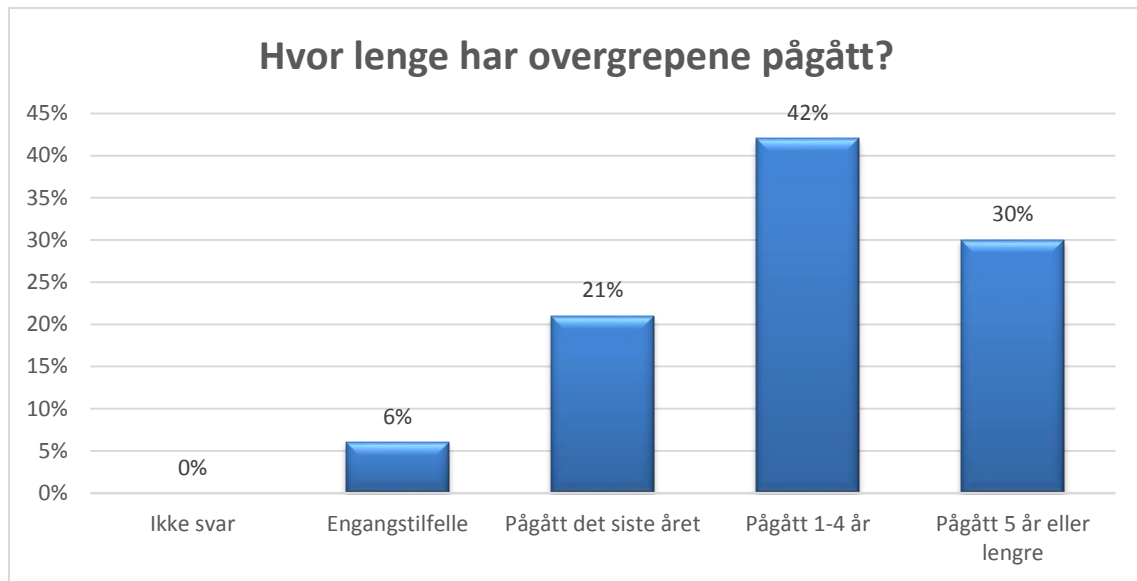
Fra 2011 ble tilskuddet til krisesentrene finansiert gjennom statlig rammetilskudd til kommunene. Gjøvik Krisesenter IKS finansieres av sine fem eierkommuner basert på folketall. I 2019 bevilget kommunene kr. 6 278 665. Denne summen går i all hovedsak til personalkostnader som i 2019 utgjorde ca. 75 prosent av kostnadene. Gjøvik Krisesenter IKS hadde et resultat i 2019 på kr. 469 371 mot et resultat på kr. 326 729 i 2018. Krisesenteret hadde per 31.12.2019 en bokført egenkapital på kr. 1 406 453. Selskapets styre er fornøyd med denne utviklingen. Likviditeten anses som tilfredsstillende. Krisesenteret har i 2019 benyttet seg av rådgivningstjenester hos Azets Gjøvik.

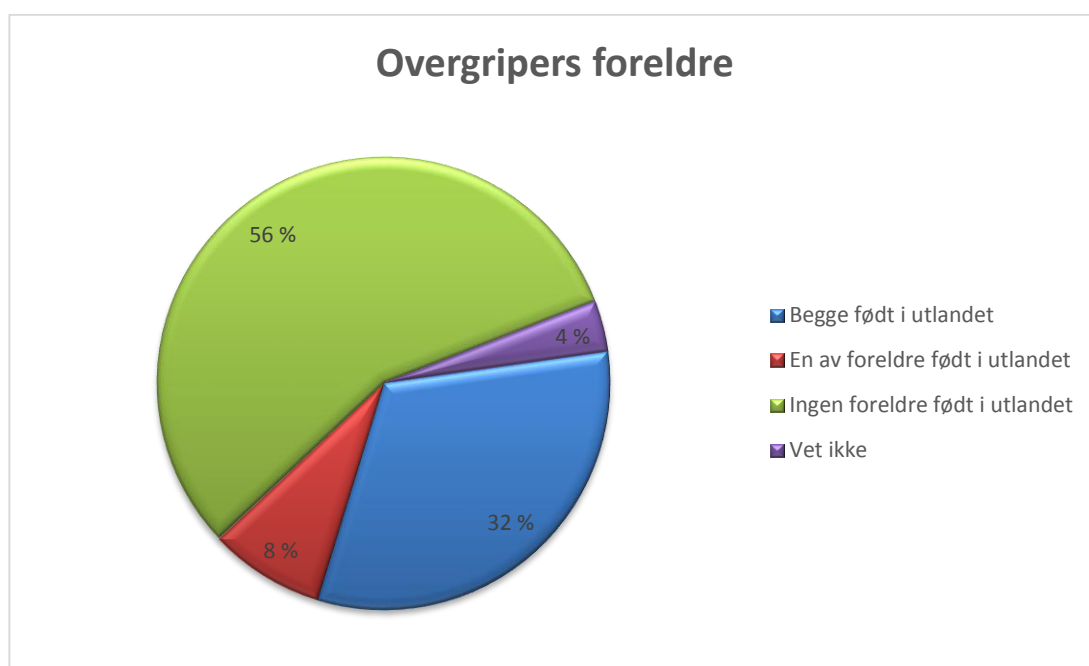
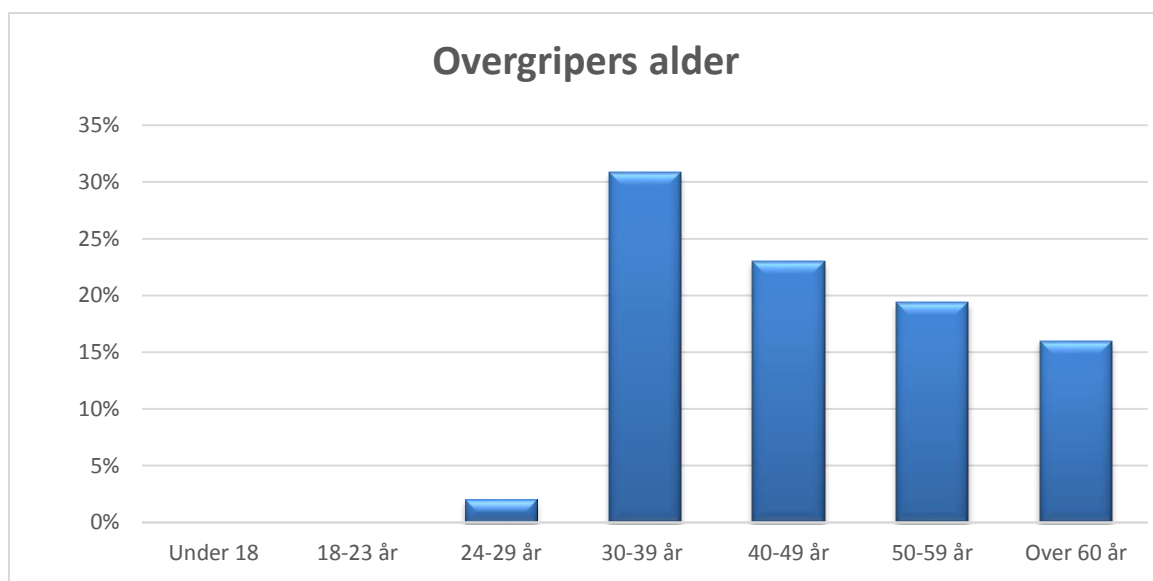
Statistikk for 2019

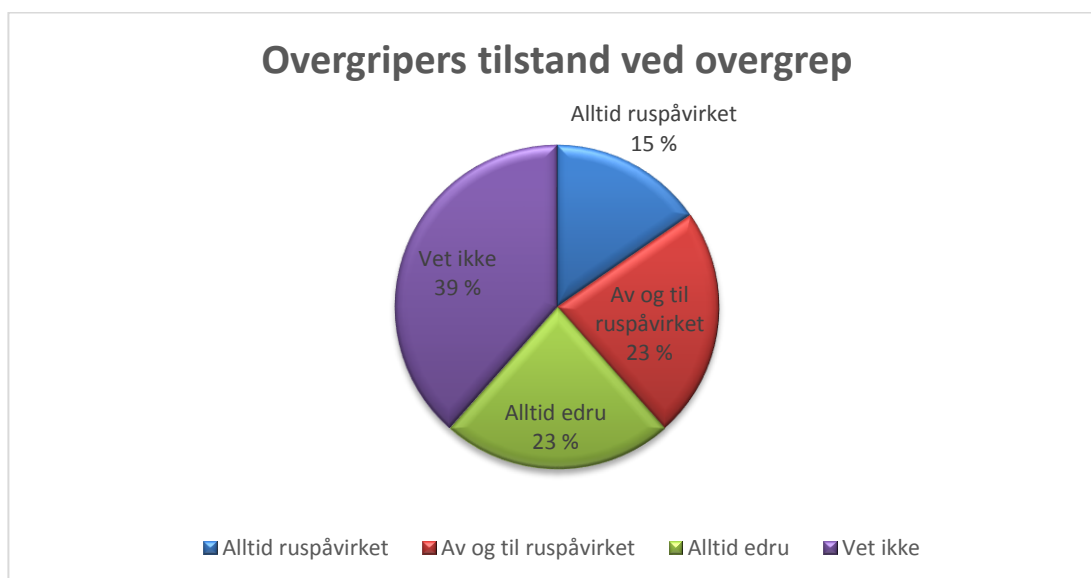
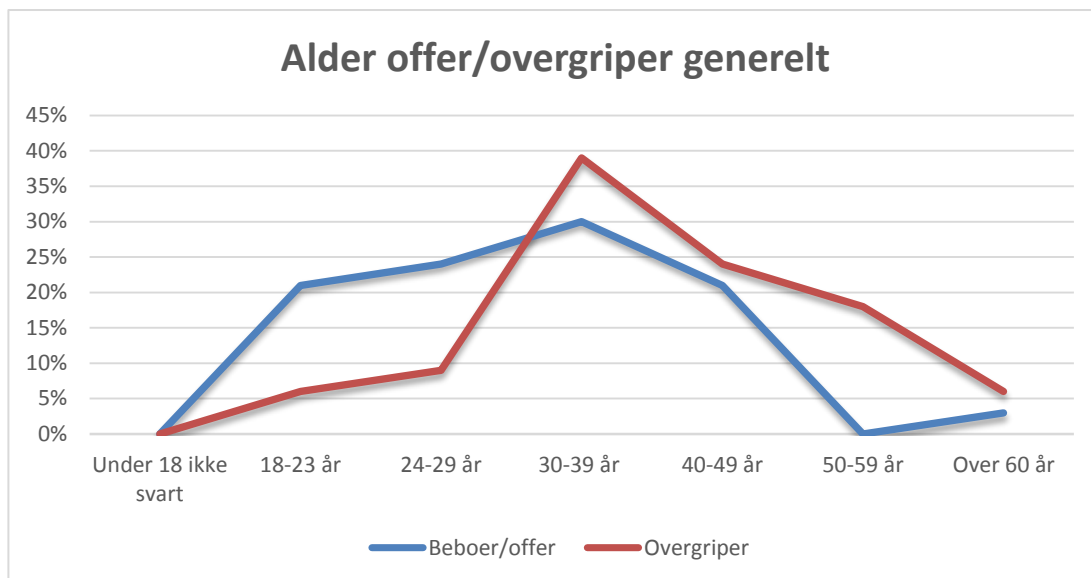
Bebore

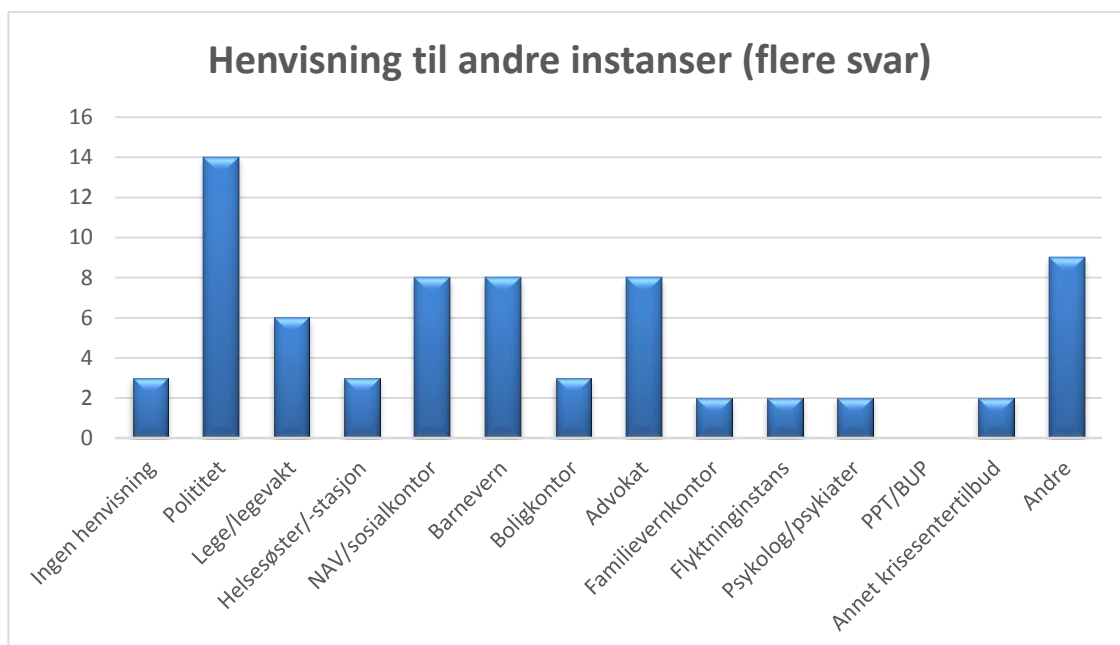

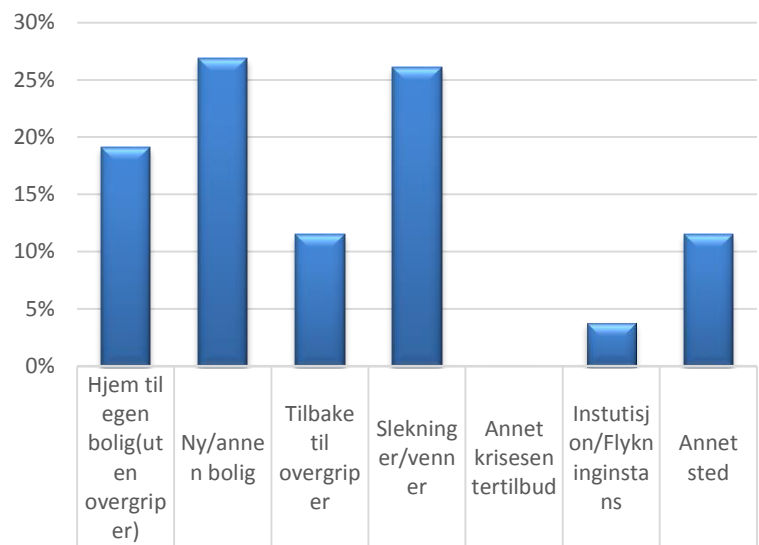

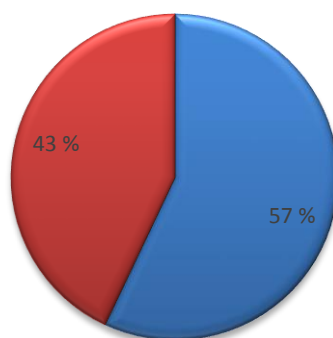
Hvor drar beboeren etter oppholdet ved krisesentertilbudet?

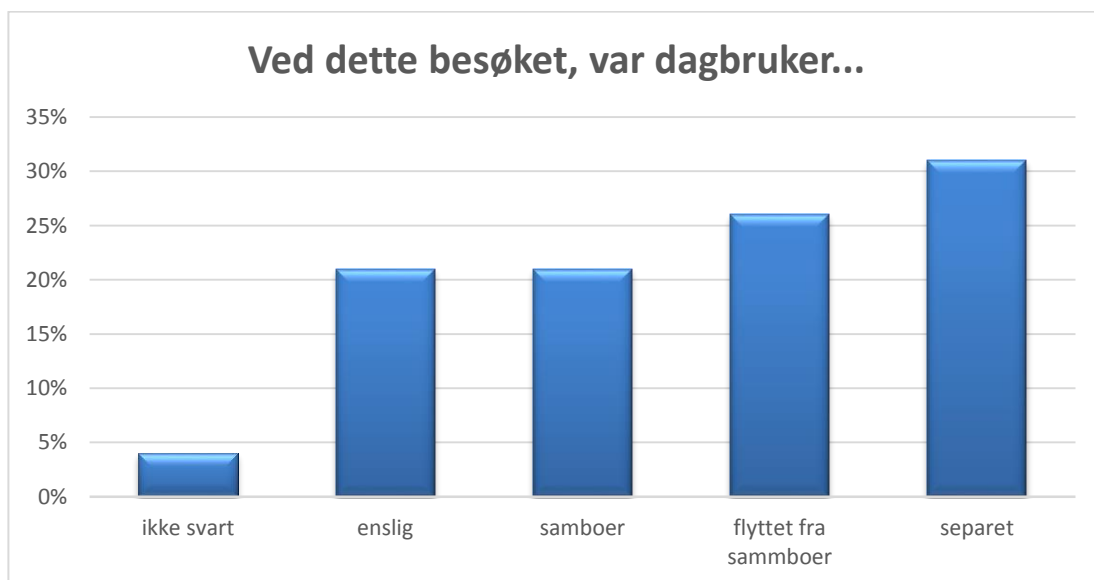
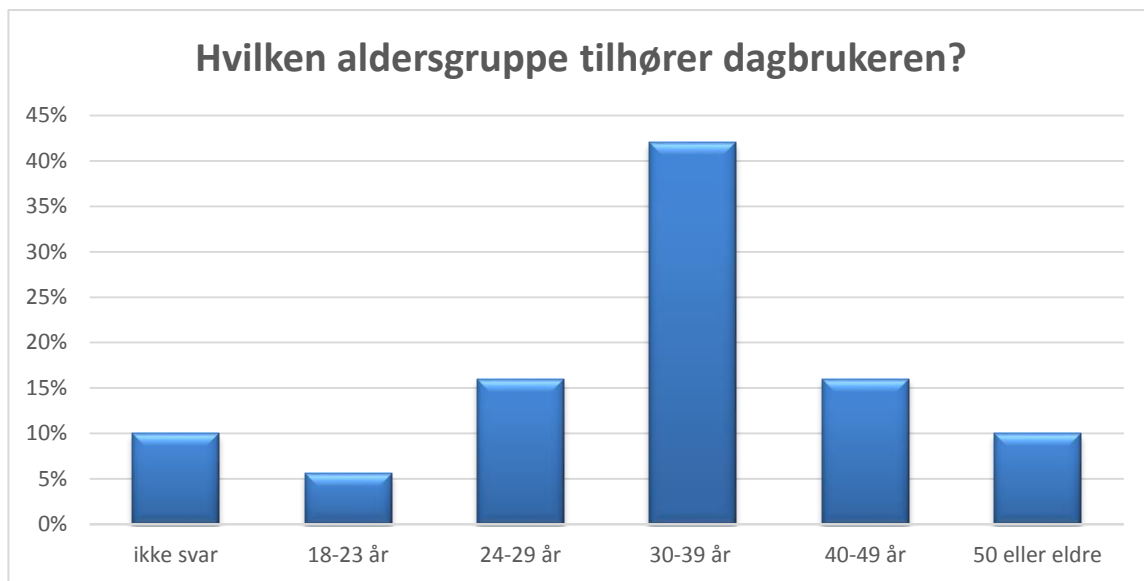
■ Hvor drar beboeren etter oppholdet ved krisesentertilbudet?	19%	27%	12%	26%	0%	4%	12%
---	-----	-----	-----	-----	----	----	-----

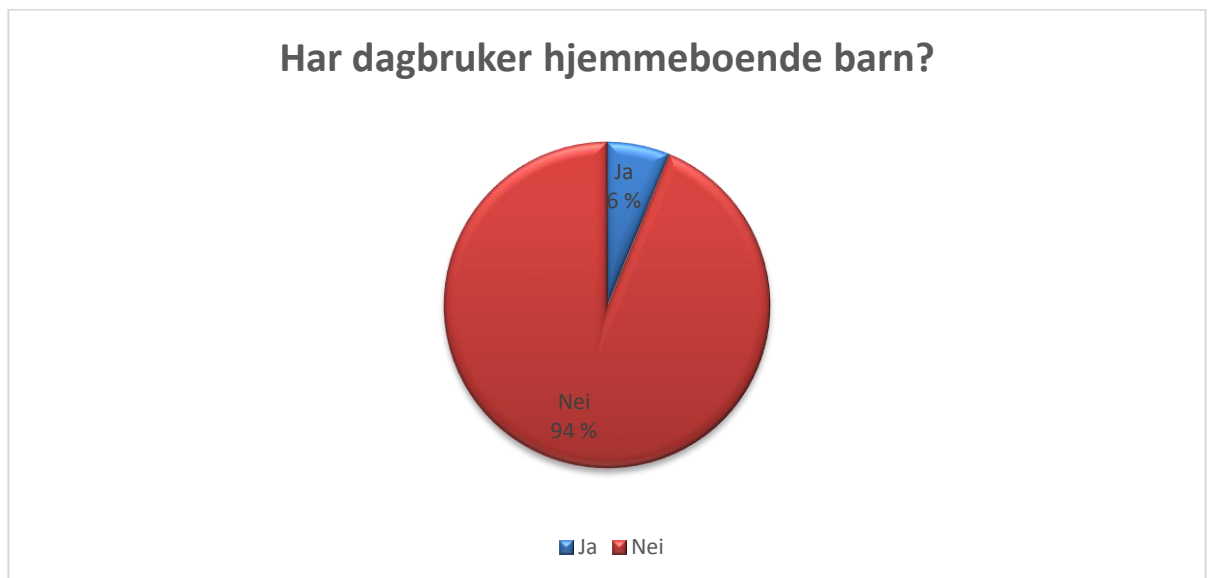
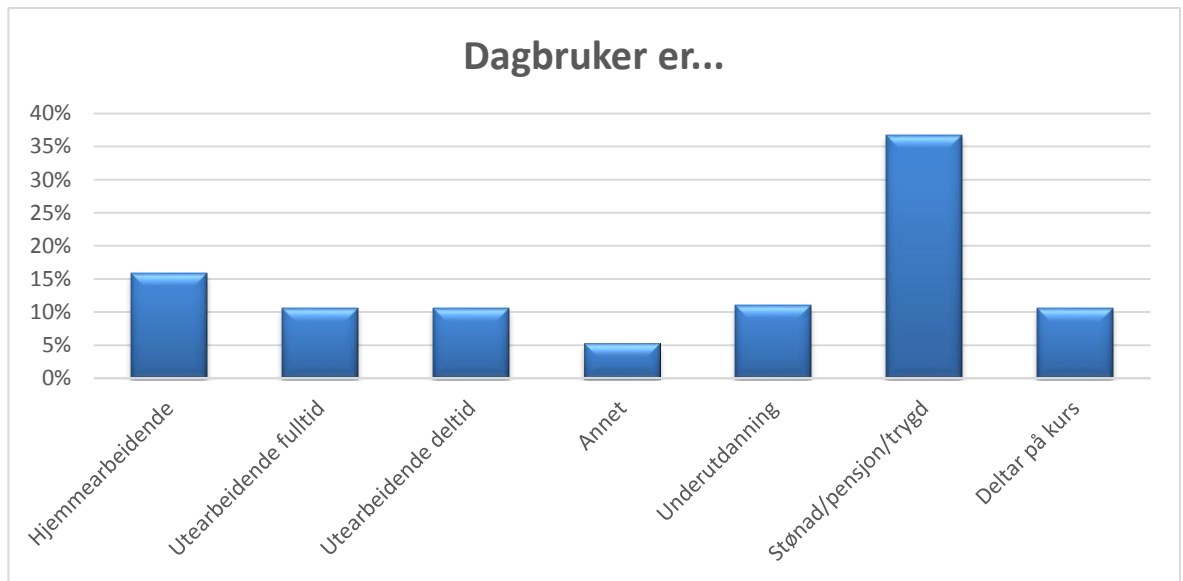
Dagbruker

Hvilken kommune kommer dagbrukeren fra?

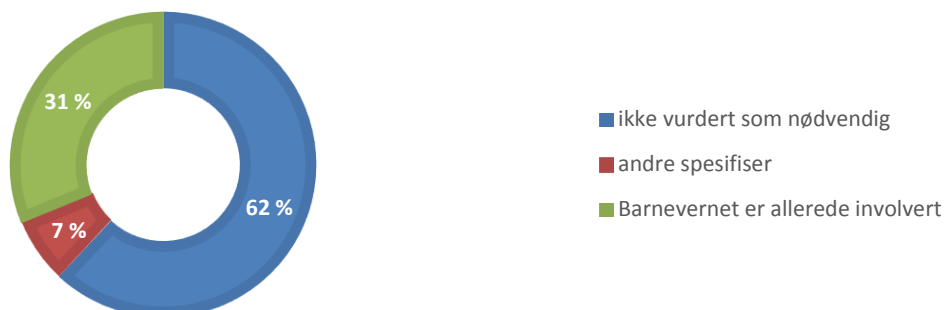

■ Vertskommunen ■ Annen kommune (inkludere samarbeidskommune)

HVIS DAGBRUKER HAR HJEMMEBOENDE BARN UNDER 18 ÅR, HAR KRISESENTERTILBUDET SENDT BEKYMRINGSMELDING TIL BARNEVERNET?

Hvordan ble dagbruker henvist til krisesentertilbudet?

